

Lausunto 1 (2)
12.12.2025
Dnro 189/08.00.01/2023

Sonkajärven kunta
sonkajarvi@sonkajarvi.fi
Lepokankaantie 2
74300 Sonkajärvi

LAUSUNTO SONKAJÄRVEN HONKAMÄKI-VIIDANKANGAS TUULIVOIMAOSAYLEISKAAVAN 2.KAAVAEHDOTUKSESTA

Sonkajärven kunta on pyytänyt Kainuun liiton lausuntoa Honkamäki-Viidankangas tuulivoimahankkeen tuulivoimaosayleiskaavan 2. kaavaehdotuksesta. Pohjan Voima Oy suunnittelee Sonkajärven kunnan pohjoisosaan noin 10 km etäisyydelle Kainuun maakunnan rajasta tuulivoimapuistoa. Osayleiskaavan on tarkoitus mahdollistaa enintään 28 tuulivoimalan rakentaminen. Tuulivoimaloiden yksikköteho on enintään 14 MW ja kokonaiskorkeus enintään 295 metriä. Tuulivoimapuiston sähkönsiirto on suunniteltu Iisalmen suuntaan. Kainuun liitto on antanut lausunnon tuulivoimapuiston osayleiskaavan kaavaluonnoksesta 25.6.2024 ja kaavaehdotuksesta 17.3.2025.

Osayleiskaavan 2. kaavaehdotus

Honkamäki-Viidankankaan tuulivoimaosayleiskaava valmisteluaineistoinen on laadittu selkeästi ja kattavasti. Kainuun liiton aiemmin antamat lausunnot on huomioitu riittävästi.

Pohjois-Savon ja Kainuun alueille on suunnitteilla useita tuulivoimahankkeita, joiden yhteisvaikutukset voivat kohdistua molempiin maakuntiin. Kainuun liitto suosittelee esittämään keinoja haitallisten yhteisvaikutusten lieventämiseksi yhteistyössä muiden tuulivoimatoimijoiden kanssa.

Kainuun liitolla ei ole muuta lausuttavaa osayleiskaavan 2. kaavaehdotuksesta.

Sanna Schroderus
suunnittelujohtaja

Sanna Nikola-Määttä
ympäristöasiantuntija

Jakelu Sonkajärven kunta

Tiedoksi Kainuun liitto, kirjaamo

Kainuun liitto
Kauppakatu 1
87100 Kajaani
040 722 0900
<https://kainuunliitto.fi>
2496992-4

Utajärven kunta

kirjaamo@utajarvi.fi

PL 18

91601 Utajärvi

LAUSUNTO UTAJÄRVEN PONTEMAN TUULIVOIMAOSAYLEISKAAVAN 2.KAAVAEHDOTUKSESTA

Utajärven kunta pyytää Kainuun liiton lausuntoa Ponteman tuulivoimaosayleiskaavan 2. kaavaehdotuksesta. Tuulipuisto Pontema Oy suunnittelee Pontemajärven ympäristöön 29 tuulivoimalan kokonaisuutta. Hankealue sijaitsee noin 20 km Utajärven kunnan keskustasta koilliseen. Tuulivoimaloiden yksikköteho on enintään 10 MW ja kokonaiskorkeus enintään 300 metriä. Valtakunnan verkkoon liittyminen tapahtuu suunnitellun Pyhänselkä – Pahkavaara 400 kV:n voimajohdon avulla. Kainuun liitto on antanut lausunnon osayleiskaavan valmisteluaineistosta ja YVA-selostuksesta 23.1.2024 sekä kaavaehdotuksesta 20.11.2024.

Osayleiskaavan kaavaehdotus

Ponteman tuulivoimaosayleiskaava valmisteluaineistoinen on laadittu selkeästi ja kattavasti. Kainuun liiton aiemmin antamat lausunnot on huomioitu riittävästi. Kainuun liitto pyytää tarkistamaan osayleiskaavan kaavaselostuksessa Kainuun maakuntakaavan tuulivoimarakentamista koskevat yleiset suunnittelumääräykset voimassa olevan Kainuun tuulivoimamaakuntakaavan 2035 (ei lainvoimainen) mukaiseksi.

Pohjois-Pohjanmaan ja Kainuun alueille on suunnitteilla useita tuulivoimahankkeita, joiden yhteisvaikutukset voivat kohdistua molempiin maakuntiin. Kainuun liitto suosittelee esittämään keinoja haitallisten yhteisvaikutusten lieventämiseksi yhteistyössä muiden tuulivoimatoimijoiden kanssa.

Kainuun liitolla ei ole muuta lausuttavaa osayleiskaavan 2. kaavaehdotuksesta.

Sanna Schroderus
suunnittelujohtaja

Sanna Nikola-Määttä
ympäristöasiantuntija

Jakelu Utajärven kunta

Tiedoksi Kainuun liitto, kirjaamo

Kainuun liitto
Kauppakatu 1
87100 Kajaani
040 722 0900
<https://kainuunliitto.fi>
2496992-4

19.12.2025

Dnro 103/08.00.00/2025

Paltamon kunta

paltamon.kunta@paltamo.fi

Salmelankuja 1

88300 Paltamo

Viite: Lausuntopyyntönnne 28.11.2025

LAUSUNTO OULUNTIENTEOLLISUUSALUEEN ASEMAKAAVAN LUONNOKSESTA

Paltamon kunta on pyytänyt mm. Kainuun liiton lausuntoa Ouluntien teollisuusalueen asemakaavaa koskevasta kaavaluonnoksesta.

Asemakaavan tavoitteena on kaavoittaa Paltamon kunnan omistamalle maalle yritys- ja teollisuustontteja.

Asemakaava-alue sijaitsee vt 22 maantien pohjoispuolella noin 2 km etäisyydellä keskustasta. Suunnittelualue on asemakaavoittamaton, mutta alue rajoittuu voimassa olevaan asemakaavaan. Suunnittelualue on tavanomaista metsätalousmet-sää sisältäen viljelystä poistuneen peltoalueen.

Paltamon kuntakeskuksen osayleiskaavan kunnanvaltuusto on hyväksynyt 20.5.1983 oikeusvaikutuksettomana. Asemakaava-aineiston mukaan yleiskaava on vanhentunut, eikä kaikilta osin suoraan ohjaa alueen yksityiskohtaista suunnittelua.

Asemakaavaluonnos

Kainuun liitto pitää asemakaavan tavoitteita hyvinä ja Kainuun maakuntaohjelman 2026-2029 mukaisina. Asemakaavaluonnoksen kaavaselostuksessa on pääosin huomioitu Kainuun liiton lausunto kaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta (5.5.2025).

Asemakaavaluonnoksen kaavaselostuksessa todetaan sivulla 12, että suunnittelu-alue sijaitsee voimassa olevassa maakuntakaavoituksessa osoitetulla maa- ja metsätalousvaltaisella alueella M, jota koskee suunnittelumääräys. Sen sijaan asemakaavan kaavaselostuksen sivulla 26 todetaan, että alue on maakuntakaavassa taajamatoimintojen aluetta. Kainuun liitto pyytää tarkentamaan asemakaavan kaavaselostuksen keskenään erilaiset kohdat asemakaavan suhteesta maakuntakaavaan. Paltamon keskustaajama on osoitettu maakuntakaavassa (Kainuun maakuntakaava 2020, tarkistettu Kainuun vaihemaakuntakaavassa 2030) taajamatoimintojen alueena (A, kohdemarkintä), jota koskee suunnittelumääräys. Mittakaavasyistä Kainuun maakuntakaavassa taajamatoimintojen alueiden kohdemarkinnällä on esitetty Hyrynsalmen, Paltamon, Puolangan ja Ristijärven kuntien keskustaajamien alueet. Taajamatoimintojen alueen kohdemarkinnällä osoitetaan kaikki taajamissa esiintyvät toiminnot. Vaihemaakuntakaavan pohjakartan asutustihentymämarkintä

Osoite:

Kainuun liitto,
Kauppakatu 1
87100 Kajaani

Sähköposti:

etunimi.sukunimi@kainuunliitto.fi
Kirjaamo 040 722 0900
www.kainuunliitto.fi

Laskutus:

Kainuun liitto
003724969924
PL 5016
02066 DOCUSCAN

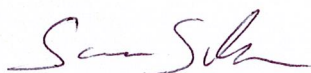
Y-tunnus:

2496992-4

osoittaa likimääräisesti taajamatoimintojen nykyisen laajuuden. Asemakaavan suunnittelualue sijaitsee vaihemaakuntakaavan pohjakartan asutustihentymämerkinnän ulkopuolella. Maakuntakaavaratkaisun mukaan taajamatoimintojen alueiden yksityiskohtaisempi rajausta ja laajuus sekä toiminnallinen osa-aluejako ratkaistaan kuntakaavoituksella. Kainuun liitto ehdottaa lisäämään maa- ja metsätalousvaltaisia alueita sekä taajamatoimintojen aluetta koskevat suunnittelumääräykset sekä tarpeellisilta osin maakuntakaavan yleiset suunnittelumääräykset (esim. liikenneturvallisuuden osalta) asemakaavan kaava-asiakirjoihin. Asemakaavan suhde maakuntakaavan maakuntakaavamerkintöihin ja -määräyksiin on hyvä esittää asemakaavan kaavaselostuksessa.

Kainuun liitolla ei ole muuta huomautettavaa Ouluntien teollisuusalueen asemakaavaluonnoksesta.

Kainuun liitto

Sanna Schroderus
suunnittelujohtaja

Teppo Törmä
maankäyttöasiantuntija

Viite: lausuntopyyntöne 9.12.2025

Puolangan kunta

kunta@puolanka.fi

**LAUSUNTO PUOLANGAN KIRKONKYLÄN ASEMAKAAVAN OSITTAISEN MUUTOKSEN JA
LAAJENTAMISEN (UUSIUTUVAN ENERGIAN KAAVA-ALUE) KAAVALUONNOKSESTA**

Puolangan kunta pyytää Kainuun liitolta lausuntoa Kirkonkylän asemakaavan osittainen muutos ja laajennus uusiutuvan energian kaava-alueen kaavaluonnoksesta. Kaavoitustyön tarkoituksena on muuttaa ja laajentaa kaavaa niin, että mahdollistetaan alueella olevan biokaasulaitoksen tuotannon ja toiminnan huomattava laajentaminen ja uudet vastaavantyyppisten toimintojen ja muun teollisuuden aluevaraukset. Voimassa olevaa kaavaa muutetaan lähinnä tieyhteyksien osalta. Kaavoitettavalle alueelle suunnitellaan uusi tieyhteys Pudasjärven tieltä. Lisäksi huomioidaan biokaasulaitoksen välittömään yhteyteen mahdolliset muut jatkojalostusinvestoinnit, kuten muun muassa kierrätyslannoitteiden tuotanto, hiilidioksidin (CO₂) jalostus vähähiiliseksi betoniksi sekä energiavarastot ja muu energiainfrastrukturi.

Kainuun liitto on antanut lausunnon Puolangan Kirkonkylän asemakaavan osittaisen muutoksen ja laajennuksen osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta 3.2.2025 (Dnro 17/08.00.00/2025).

Maakuntakaava on ohjeena laadittaessa ja muutettaessa yleiskaavaa ja asemakaavaa sekä ryhdyttäessä muutoin toimenpiteisiin alueiden käytön järjestämiseksi. Maakuntakaavassa osoitettu kaavaratkaisu täsmentyy kuntakaavassa tarkempien selvitysten perusteella. Myös hyväksyttävä eroavuus maakuntakaavasta on joissain tilanteissa mahdollinen edellyttäen, että maakuntakaavan keskeiset periaatteet ja tavoitteet eivät vaarannu. Tämä edellyttää, että poikkeaminen maakuntakaavasta on perusteltu riittäväillä selvityksillä. Hyväksyttävän eroavuuden edellytyksenä on lisäksi, ettei aluetta ole maakuntakaavassa varattu sellaiseen muuhun tarkoitukseen, joka estää kyseessä olevan maankäytön. Maakuntakaavassa esitetyn ratkaisun kanssa ristiriidassa oleva eli maakuntakaavan vastainen kaavaratkaisu ei ole mahdollinen ilman maakuntakaavan muuttamista. Kaavaratkaisun voidaan katsoa olevan ristiriidassa maakuntakaavan kanssa,

mikäli kyseessä ei ole maakuntakaavan täsmentyminen tai hyväksyttävä eroavuus maakuntakaavasta.

Asemakaavaluonnos

Kainuun maakuntavaltuuston 8.12.2025 hyväksymässä maakuntaohjelmassa 2026–2029 puhdas ja oikeudenmukainen siirtymä on nostettu keskeiseksi kehittämisteemaksi, ja ohjelmassa painotetaan ilmastomuutoksen edellyttämien ratkaisujen kehittämistä Kainuussa. Biotalous on maakuntaohjelmassa tunnistettu yhdeksi kärkitoimialaksi, jolla on keskeinen rooli puhtaan siirtymän tavoitteiden saavuttamisessa. Kainuun liitto toteaa, että Puolangan kirkonkylän asemakaavan osittainen muutos ja laajennus tukee maakuntaohjelman 2026–2029 tavoitteita mahdollistamalla biokaasuun ja muuhun uusiutuvaan energiaan liittyvän toiminnan kehittämisen.

Asemakaavaluonnoksen kaavaselostuksessa on esitetty voimassa olevat Kainuun maakuntakaavat. Kainuun liitto toteaa, että sen lausunnossa asemakaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta (OAS) esittämä tarkennus tuulivoimamaakuntakaavan 2035 voimaantulosta ennen lainvoimaisuutta on huomioitu asemakaavaluonnoksen kaavaselostuksessa.

Kainuun liitto toteaa, että sen OAS-lausunnossa esiin nostamia maakuntakaavan kantatietä (kt) ja poronhoitoalueen rajaa koskevia merkintöjä ei ole vielä huomioitu asemakaavaluonnoksen kaavaselostuksessa. Maakuntakaavassa on annettu kantatien maakuntakaavamerkintää koskeva suunnittelumääräys, jonka mukaan yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on pyrittävä edistämään kevyen liikenteen väylien toteuttamista erityisesti kyläkeskusten ja koulujen läheisyydessä. Suunnittelualue sijaitsee myös poronhoitoalueen rajan alueella, jota koskee maakuntakaavassa annettu suunnittelumääräys. Lisäksi suunnittelualueella koskevat kaikki maakuntakaava-alueen käsittävät yleiset suunnittelumääräykset kuten liikenneturvallisuuden ja energian siirron yleiset suunnittelumääräykset. Maakuntakaavamerkintöihin ja määräyksiin liittyvät näkökohdat ovat tarpeen ottaa huomioon kaavan jatkovalmistelussa. Muut Kainuun liiton antamassa OAS-lausunnossa esiin nostetut maakuntakaavamerkinnät ja niitä koskevat suunnittelumääräykset ovat todettu asemakaavaluonnoksen kaavaselostuksessa.

Lausunnoilla olevan asemakaavan suunnittelualueelle on suunniteltu kaavaluonnoksen mukaan T ja T/Kem-kaavamerkintää laitosta varten. Teollisuustoimintoja on tarkasteltu maakuntakaavassa muun muassa keskusta- ja taajamatoimintojen alueiden yhteydessä. Puolangan keskustaaajama on osoitettu maakuntakaavassa (Kainuun maakuntakaava 2020, tarkistettu Kainuun vaihemaakuntakaavassa 2030) taajamatoimintojen alueena (A, kohdemerkintä), jota koskee suunnittelumääräys. Merkinnällä osoitetaan asumisen, hallinnon, palveluiden, teollisuuden ym. työpaikka-

alueiden ja taajamatoimintojen sijoittumisalueita niihin liittyvine liikenne-
virkistys-, puisto- ja erityisalueineen. Mittakaavasyistä Kainuun
maakuntakaavassa taajamatoimintojen alueiden kohdemerkinnällä on
esitetty Hyrynsalmen, Paltamon, Puolangan ja Ristijärven kuntien
keskustaajamien alueet. Vaihemaakuntakaavan pohjakartan
asutustihentymämerkintä osoittaa likimääräisesti taajamatoimintojen
nykyisen laajuuden. Maakuntakaavaratkaisua koskevan kaavaselostuksen
mukaan taajamatoimintojen alueiden yksityiskohtaisempi raja- ja laajuus
sekä toiminnallinen osa-aluejako ratkaistaan kuntakaavoituksella.
Maakuntakaavassa 2020 on osoitettu myös merkinnällä t teollisuus ja
varastoalueet, eli maakunnallisesti merkittävä Kajaanin Tihisenniemen
teollisuusalue sekä seudullisesti merkittäviä, taajamarajausten ulkopuolella
sijaitsevia teollisuus- tai varastotoimintojen alueita. Lisäksi
maakuntakaavassa 2020 ja vaihemaakuntakaavassa 2030 on osoitettu t/kem
merkinnällä teollisuus ja varastoalueet, joille saa sijoittaa merkittäviä,
vaarallisia kemikaaleja valmistavia tai varastoivia laitoksia. Suunniteltu
biokaasulaitos ja siihen liittyvä kaava-alue sijaitsevat taajamatoimintojen
nykyisen alueen välittömässä läheisyydessä maa- ja metsätalousvaltaisella
alueella, mutta maakuntakaavan t- ja t/kem-alueiden ulkopuolella. Alueen
mahdollisia maakuntakaavallisia tarpeita on mahdollista arvioida seuraavissa
maakuntakaavaprosesseissa, joiden teemat ja aikataulu tarkentuvat
myöhemmin.

Asemakaavaluonnoksen kaavaselostuksessa todetaan sivulla 32, että
maakuntakaavassa alue on taajamatoimintoja varten. Sen sijaan
asemakaavan kaavaselostuksen sivulla 34 todetaan, että maakuntakaavassa
hankealue sijoittuu maa- ja metsätalousvaltaiselle alueelle. Kainuun liitto
pyytää tarkentamaan asemakaavan kaavaselostukseen asemakaavan
suhteen maakuntakaavaan. Asemakaavan suhde maakuntakaavan
maakuntakaavamerkintöihin ja -määräyksiin mahdollisine perusteluineen on
hyvä esittää selkeästi asemakaavan kaavaselostuksessa.

Kainuun liitolla ei ole muuta huomautettavaa asemakaavaluonnoksesta.

Kainuun liitto

Sanna Schroderus, suunnittelujohtaja

Marilla Viitanen, vs. maankäyttöasiantuntija

Jakelu Puolangan kunta, kirjaamo

Tiedoksi Kainuun liitto, kirjaamo

Kainuun liitto
Kauppakatu 1

87100 Kajaani

040 722 0900

<https://kainuunliitto.fi>

2496992-4